

Եվրասիա համագործակցություն հիմնադրամի մոտեցումը Մեջբերումների, վերաձևակերպումների և գրագողության կանոնակարգերի վերաբերյալ

ԵՀՀ հղումների գործածման և գրագողության բացասման կարգը վերաբերում է այլոց կողմից հեղինակած և հրապարակված նյութերն օգտագործելուն ԵՀՀ կամ իր գործընկերների այն տեքստերի մեջ, որոնք հրապարակվում են կամ հանրությանը ներկայացվում տպագիր տեսքով, առցանց կամ ցանկացած այլ կրիչի վրա: Այս կարգը չի տարածվում գրասենյակի ներքին օգտագործման համար նախատեսված աշխատանքային փաստաթղթերի վրա, եթե դրանք չեն ուղարկվում կազմակերպությունից դուրս:

Ա. ԵՀՀ-ն այլոց, հատկապես տարածված, գաղափարների օգտագործումը և նշումն առանց հղման գրագողություն չի համարում, եթե դրանք բավականաչափ վերաձևակերպվել են՝ պարաֆրազ են արվել, և ներկայացվել են որոշակի նոր համատեքստում, օգտակար և իմաստալից դեր են կատարում տվյալ համատեքստում, թեպետև, եթե ձեզ հայտնի է տվյալ գաղափարի աղբյուրը, ապա, էթիկայի կանոններից ելնելով, ճիշտ կլինի, համենայն դեպս, հնարավորինս հստակ նշել այն: Կարիք չկա հղումներ տալ լայն ճանաչում ստացած և հեշտությամբ ստուգվող տեղեկություններին:

Օրինակ. պարտադիր չէ ասել «Այնչտայնի հարաբերականության տեսությունը», եթե շեշտն Այնչտայնի գործունեության վրա չէ. կարելի է ասել՝ «հարաբերականության տեսությունը»: Պարտադիր չէ հղում անել Ֆրենսիս Ֆուկոյամայի «Վստահություն» գործին, ասելու համար, որ լինում են ցածր վստահության և բարձր վստահության հասարակություններ: Պարտադիր չէ հղում անել Ռոբերտ Փաթնամի «Ժողովորդավարությունն ամենալավն է աշխատում» գործին, ասելու համար, որ Հյուսիսային Իտալիան ավելի զարգացած էր ժողովրդավարության տեսակետից, քան Հարավայինը, և դրանով է բացատրվում նաև առաջինիս տնտեսական վերելքը: Սակայն, եթե գաղափարի հեղինակը հայտնի է, և մանավանդ եթե գաղափարը հանրայնորեն տարածված չէ անսահմանափակ կերպով, նրա հեղինակին նշելը ճիշտ է: Օրինակ, կարելի է ասել, «ինչպես Յոհան Գալտունգն է նշում, կան ալֆա-անձինք, որոնք գլոբալիզացված են, և բետա-անձինք, որոնք լոկալիզացված են»: Այս դեպքերում, եթե հեղինակը նշված է, սակայն միայն նրա գաղափարն է վերարտադրվում, այլ ոչ թե ճշգրիտ մեջբերում արվում նրա տեքստից, արդյոք անե՞լ հղում նրա կոնկրետ տեքստին, թե ոչ՝ թողնվում է ձեր հայեցողությանը, թեև քաջալերվում է հղումը:

Բ. Առանց համապատասխան հղում տալու որևէ հեղինակային նյութի (տեքստի, տեքստի մասի) վերարտադրումը համարվում է խարդախություն և / կամ գրագողություն: Տեքստի նույնիսկ մասնակի բառացի (տառացի) վերարտադրումը պիտի դրվի չակերտների մեջ կամ ներկայացվի հատուկ ոճի մեջբերման միջավայրում, որը պիտի մնացած տեքստից տարբերվի տառատեսակով, ձևավորման ոճով և / կամ ձևաչափով: Եթե կան տեքստի, նկարների կամ այլ պատկերավոր նյութերի որևէ տարրեր, որոնք պատրաստվել են մեկ այլ անձի կողմից, ապա դրանց բոլոր հղումները պիտի լիարժեք երևան երկրորդական տեքստում: Մեկ այլ աղբյուրից վերցված գրեթե անփոփոխ կամ անփոփոխ տեքստի համար, եթե տեքստի երկարությունն է **3 (երեք)** ռեֆերենցիալ իմաստ ունեցող (ոչ ծառայողական իմաստ ունեցող) բառից ավելին, հղումը պիտի տրվի հղվող տեքստից անմիջապես հետո, ծանոթագրության մեջ, և պիտի ընդգրկի առնվազն հետևյալը.

- ա) հեղինակ,
- բ) ամբողջական անվանում,
- գ) հրատարակություն (անհրաժեշտության դեպքում),
- դ) հրատարակչություն,
- ե) հրատարակման վայր,
- զ) հրատարակման տարի և / կամ
- է) էլեկտրոնային հղում (առկայության դեպքում):

Վերջինիս դեպքում պիտի նշվի նաև էլեկտրոնային հղմանը հեղինակի անդրադարձի օրն ու ժամը: Հոդվածների դեպքում ժողովածուի կամ ամսագրի անունը նույնպես պիտի նշվի:

Ծանոթագրությունը պիտի վերաբերի տվյալ նախադասությանը կամ տվյալ նախադասության այն հատվածին, որին կցված է:

Նույն կարգն է գործում նաև թվային տվյալների, աղյուսակների, նկարների, պատկերների և այլ տեսակի տեղեկությունների դեպքում, որոնք նույնությամբ վերցված են որևէ աղբյուրից:

Բացի այդ, չի կարելի վերարտադրել այլ հրապարակումներում բերված ծանոթագրությունների առաջնային և երկրորդական աղբյուրները, եթե դուք ինքներդ չեք ստուգել, կարդացել կամ մշակել նշված աղբյուրը: Նման պարագայում հարկ է անհրաժեշտության դեպքում հղում կատարել ինչպե՛ս այն հրատարակությանը, որում գտել եք աղբյուրը, այնպե՛ս էլ՝ բուն աղբյուրին:

Եթե տեքստը մտադրաբար վերարտադրվում է և չի դրվում չափերտների մեջ կամ մեջբերման միջավայրում՝ անտեսելով հղում տալու պահանջը, ապա դրանից բխում է «Հեղինակային իրավունքի և հարակից իրավունքների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված պատասխանատվությունը:

Գ. Տեքստի մեջբերում. Մեջբերումն իրենից ներկայացնում է նախադասությունների (կամ դրանց տարրերի) բառացի (տառացի) վերարտադրում: Մեջբերումները պիտի դրվեն «*չափերտների*» մեջ, ինչպես նաև (և կամ) պիտի տարբերվեն իրենց տառատեսակով, ոճով կամ ձևաչափով:

Դ. Տեքստի ամփոփ ներկայացում և վերաձևակերպում (պարաֆրազ). Հեղինակի հայացքների ամփոփ ներկայացումը նշանակում է հեղինակի ճշգրիտ ձևակերպումների օգտագործման փոխարեն վերջինիս դիրքորոշման կամ կարծիքի նկարագիրը սեփական բառերով: Պարտադիր չէ, որ որպես այդպիսին ամփոփ ներկայացված նյութը դրվի չափերտների մեջ, սակայն հարկավոր է ծանոթագրության մեջ տալ դրա վերաբերյալ համապատասխան հղում:

Վերաձևակերպումը (պարաֆրազը), որը երբեմն օգտագործվում է նաև ամփոփ ներկայացման իմաստով, նույնպես չի պահանջում չափերտների օգտագործում:

Վերաձևակերպումը նշանակում է, որ տեքստի 75 տոկոսն ամբողջովին տարբերվում է

բնագրից, այսինքն՝ դրանում օգտագործվել է տարբերվող բառապաշար և շարահյուսություն, իսկ նյութը ներկայացվել է նոր տեքստի համապատասխան համատեքստում: Ուրիշի հեղինակած տեքստի ոչ մի առանձին նախադասություն չպիտի վերարտադրվի նույնությամբ և ամբողջությամբ առանց չակերտների կամ հղումների:

Վերոհիշյալ կանոնները հավասարապես վերաբերում են նաև թարգմանված նյութերին:

Ուշադրություն. ԵՀՀ-ին ներկայացված ցանկացած նյութ, նույնիսկ եթե խոսքը գնում է դրամաշնորհառուի միջանկյալ զեկույցի մաս կազմող նախնական «սևագիր» տարբերակների մասին, պիտի համապատասխանի նշված կանոններին: Հետևաբար, ԵՀՀ-ն տեքստերի կամ այլ մեջբերվող նյութերի հետ աշխատող իր բոլոր գործընկերներին առաջարկում է նյութերի առաջին իսկ տարբերակները մշակելիս հետևել բերված կանոններին: